

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžsk/2/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201112
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015201112.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľa: F. E. E., bytom F. O. XX, XX-XXX F. O., Poľsko, zast. JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, vo veci správnej žaloby v sociálnych veciach, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. septembra 2016 č. k. 13Scud/5/2015-30, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove napadnutým uznesením podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“, resp. „Správny súdny poriadok“) odmietol ako neprípustnú žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 63615-2/2013-KEM z 19.04.2013 (ďalej len „prvostupňový orgán“ a „prvostupňové rozhodnutie“) vo veci nevzniku sociálneho poistenia, z dôvodu, že smerovala proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, ktoré je z preskúmania správnym súdom podľa § 7 písm. a) S.s.p. vylúčené. O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu u účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

2. Krajský súd mal z obsahu žaloby a petitu za nepochybné, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia prvostupňového orgánu a navrhol toto rozhodnutie zrušiť. Rozhodnutie obsahovalo správne poučenie o mieste a lehote na podanie opravného prostriedku, t.j. že proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 30 dní odo dňa jeho oznámenia na Sociálnej poisťovni, pobočka Košice. Keďže proti prvostupňovému rozhodnutiu žalobca opravný prostriedok v zákonom

stanovenej lehote nepodal, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 03.10.2013.

3. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že prvostupňové rozhodnutie mu nebolo doručované zákonným spôsobom, krajský súd konštatoval, že z administratívneho spisu žalovanej a tam pripojenej poštovej doručky vyplýva, že napadnuté rozhodnutie bolo prevzaté 29.04.2013 žalobcom.

Tvrdenie žalobcu, že toto rozhodnutie bolo prevzaté matkou žalobcu, G. E., sa nezakladá na pravde, nakoľko na poštovej doručke pri podpise osoby, ktorá zásielku prevzala, nie je meno G. E., ale meno F. E..

4. Krajský súd zdôraznil, že keďže prvostupňové rozhodnutie, proti ktorému zákon pripúšťa opravný prostriedok, nadobudlo právoplatnosť z dôvodu, že opravný prostriedok nebol podaný, resp. bol podaný oneskorene, ide o rozhodnutie podľa § 7 písm. a) S.s.p., t.j. o rozhodnutie ktoré správny súd nepreskúma, lebo ide o právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej správy, kedy účastník konania pred jeho právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

5. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca kasačnú sťažnosť, v ktorej žiadal uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žalobca namietal, že z doručky nachádzajúcej sa v administratívnom spise nemožno vyvodiť skutočnosť, že prvostupňové rozhodnutie prevzal žalobca do vlastných rúk, ale jeho matka, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 212 ods. 3 písm. c) zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „zák. č. 461/2003 Z.z."), ktoré stanovuje povinnosť doručovať rozhodnutie o poistnom účastníkovi do vlastných rúk. Za účelom preukázania týchto skutočností doložil čestné vyhlásenie matky o prevzatí prvostupňového rozhodnutia a svoj podpisový vzor z roku 2013.

6. Žalobca ďalej odkázal na svoje predchádzajúce vyjadrenia k veci, najmä pokiaľ ide o citácie relevantných častí odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20.09.2011, sp. zn. 3Sžo/13/2011 a uznesenia Ústavného súdu Českej republiky z 24.10.2000 sp. zn. II. ÚS 469/2000 o tom, že riadne doručenie rozhodnutia v administratívnom konaní je imanentným predpokladom vzniku ďalších právnych následkov, ktoré pri nesprávnom doručení rozhodnutia nemôžu nastať.

7. Z týchto dôvodov podľa žalobcu nemožno uvažovať o tom, že jeho žaloba je neprípustná pre nevyčerpanie riadneho opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu, keďže toto rozhodnutie nebolo riadne doručené. Navyše žalobca proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu podal odvolanie z 30.07.2015, v ktorom namietal neúčinné doručenie, nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne skutkové zistenia prvostupňového orgánu. Žalobca má za to, že jeho odvolanie z 30.07.2015 je včas podaným opravným prostriedkom, nakoľko prvostupňové rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť.

8. S poukazom na vyššie uvedené je žalobca presvedčený o tom, že žaloba bola odmietnutá nezákonne.

9. Z vyjadrenia žalovanej ku kasačnej sťažnosti vyplýva, že sa žalovaná v plnej miere stotožnila s uznesením krajského súdu a navrhla ho potvrdiť.

10. Žalovaná v prvom rade uviedla, že ustanovenie § 212 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. taxatívne určuje, na ktoré prípady sa vzťahuje doručovanie do vlastných rúk, pričom rozhodnutie o vzniku a zániku sociálneho poistenia tam nespadá. Rozhodnutie o vzniku a zániku povinného sociálneho poistenia len deklaruje uvedené skutočnosti, pričom zák. č. 461/2003 Z.z. neupravuje jeho doručovanie. Naproti tomu rozhodnutia vo veci predpísania poistného, penále a uložení pokuty stanovujú účastníkovi konania povinnosti vyplývajúce z poisteného pomeru, z toho dôvodu je potrebné tieto rozhodnutia v zmysle zákona doručovať do vlastných rúk. Je preto zrejmé, že toto rozhodnutie sa neoznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk.

11. Žalovaná ďalej poukázala na to, že v Poľskej republike nie je zavedený inštitút doručovania do

vlastných rúk, a tak iný spôsob doručovania, ako zvolil prvostupňový orgán nebol možný.

12. Žalovaná má za to, že prvostupňové rozhodnutie bolo žalobcovi riadne doručené, hoci by ho prevzala osoba žijúca so žalobcom v spoločnej domácnosti. Z doručenky k prvostupňovému rozhodnutiu však jasne vyplýva, že ho prevzal žalobca.

II.

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 491 ods. 1 S.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bolo uznesenie krajského súdu, ktorým bolo konanie odmietnuté, preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj postup žalovaného a prvostupňového orgánu, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

Podľa § 179 ods. S.s.p. ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

Podľa § 98 ods. 1 písm. q) S.s.p. správny súd odmietne žalobu, ak je neprípustná.

Podľa § 7 písm. a) správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

15. Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovanej, kasačný súd zistil, že prvostupňový orgán rozhodnutím č. 63633- 2/2013-KEM z 19.04.2013 rozhodol podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 1 a § 210 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. tak, že sťažovateľovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.07.2012 do 30.11.2012 podľa slovenskej legislatívy.

16. Voči prvostupňovému rozhodnutiu podal odvolanie zamestnávateľ T. Z. S. - Blue - Media, o ktorom bolo 12.09.2013 rozhodnuté žalovanou tak, že odvolanie zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Sťažovateľ bol listom z 15.05.2013 s podaním odvolania zamestnávateľom oboznámený, pričom mal možnosť sa k nemu vyjadriť.

17. Podaním z 30.07.2015, ktoré bolo doručené prvostupňovému orgánu 24.08.2015 (a Sociálnej poisťovni, pobočke Svidník 17.08.2015) sa voči prvostupňovému rozhodnutiu odvolal aj sťažovateľ. Na toto odvolanie reagovala žalovaná vyjadrením z 31.09.2015 č. 52715-6/2015-BA, v ktorom oznámila sťažovateľovi, že v zmysle § 212 ods. 1, ods. 3 a § 215 ods. 1, ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. nevyužila v zákonom stanovenej lehote možnosť podať proti prvostupňovému rozhodnutiu z 19.04.2013 riadny opravný prostriedok a odvolanie podala po zákonom ustanovenej lehote, pričom posledný deň lehoty bol 29.05.2013.

18. Kasačný súd nemá pochybnosti o tom, že odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu bolo správne doručené až 24.08.2015, t. j. viac ako 2 roky po zákonom ustanovenej lehote na podanie odvolania.

19. Preto, ak žalovaná na odvolanie sťažovateľa reagovala listom a nie vydaním rozhodnutia s náležitosťami podľa § 209 ods. 1 až 7 zákona č. 461/2003 Z.z., aj podľa názoru kasačného súdu postupovala správne, pretože na konanie sa nevzťahuje osobitný predpis o správnom konaní (§ 172 ods. 1) a zák. č. 461/2003 Z.z. neobsahuje ustanovenia upravujúce postup Sociálnej poisťovne ústredia, ak je odvolanie podané podľa jej názoru oneskorene.

20. Vo svetle uvedeného je nepochybné, že sťažovateľ nevyčerpal pred právoplatnosťou prvostupňového rozhodnutia všetky riadne opravné prostriedky. Sťažovateľ mal možnosť podať proti prvostupňovému rozhodnutiu opravný prostriedok v zákonom stanovenej lehote, o čom bol aj v prvostupňovom rozhodnutí riadne poučený, avšak túto možnosť nevyužil, resp. odvolanie podal zjavne oneskorene. Správny súd tak postupoval správne, ak žalobu ako neprípustnú podľa § 98 ods. 1 písm. g) odmietol.

21. Záverom považuje kasačný súd za potrebné zaoberať sa námietkou nezákonného doručenia prvostupňového rozhodnutia sťažovateľovi. Nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľa o nesprávnom posúdení včasnosti podania žaloby žalobcom, resp. nesprávnom právnom posúdení povinnosti doručovať napadnuté rozhodnutie do vlastných rúk. Kasačný súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, že táto námietka nie je dôvodná, pričom uvádza, že pre vyvodenie záveru o zákonnosti doručovania nie je relevantné, či bolo prvostupňové rozhodnutie prevzaté sťažovateľom alebo jeho matkou, a to z nasledovných dôvodov.

Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

Podľa § 212 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávajúcu vec rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

Podľa § 178 ods. 1 O.s.p. v citovanom znení do pôsobnosti pobočky patrí

a) rozhodovať v prvom stupni

1. o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ...

8. o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové sporenie,

9. o uložení pokuty a penále,...

22. Z citovaných ustanovení zák. č. 461/2003 Z.z. je zrejmé, že zákon rozlišuje v rámci vecnej pôsobnosti pobočky pojmy rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, čo bolo aj predmetom prvostupňových a aj napadnutých rozhodnutí a ďalej rozhodovanie o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové poistenie a rozhodovanie o uložení pokuty a penále.

Ustanovenie o doručovaní do vlastných rúk však pojednáva len o doručovaní rozhodnutia o poistnom (napr. určenie jeho výšky) do vlastných rúk a nie o rozhodnutí o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia. Vzájomným porovnaním a gramatickým výkladom týchto ustanovení je nutné uzavrieť, že ak by bolo povinnosťou prvostupňového orgánu a žalovanej doručovať aj rozhodnutie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia do vlastných rúk, musela by byť táto povinnosť v zákone priamo zakotvená.

23. Kasačný súd sa preto stotožňuje s tvrdením žalovanej, že v prípade rozhodnutí o zániku, resp. nevzniku sociálneho poistenia nie je doručovanie do vlastných rúk povinné. Kasačný súd považuje preto doručenie prvostupňového rozhodnutia sťažovateľovi za riadne a účinné. Vyriešenie sporu, či bolo prvostupňové rozhodnutie prevzaté priamo sťažovateľom alebo jeho matkou, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti je preto bez právnych následkov, nakoľko postačuje preukázateľné doručenie rozhodnutia doporučené, čo v danom prípade nastalo.

Kasačný súd dodáva, že sťažovateľ nikdy nenamietal, že by sa rozhodnutie nedostalo do jeho dispozičnej sféry, že by sa ním neoboznámil, resp. že mu ho matka neodovzdala, namietal len, že ho neprevzal on osobne do vlastných rúk. Odvolanie bolo však podané viac ako 2 roky po účinnom doručení prvostupňového rozhodnutia.

24. Kasačný súd nepovažoval pre vec za relevantné sťažovateľove odkazy na vyššie uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, a preto sa nimi bližšie nezaoberal.

Podľa § 461 S.s.p. kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

25. Po preskúmaní veci dospel kasačný súd k záveru, že námietky sťažovateľa uplatnené v kasačnej sťažnosti nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu o odmietnutí žaloby, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť podľa § 461 S.s.p. ako nedôvodnú zamietol.

26. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.).

27. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal uznesenie jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 v spojení s § 439 S.s.p.).